

GOM – West-Vlaanderen dringt aan op herziening van het grondwaterbeleid

De voorbije maanden werd de GOM - West-Vlaanderen geregeld benaderd door bedrijven die problemen hadden met de wijze waarop hun grondwaterwinningsaanvraag werd behandeld. Vooral het door AMINAL Water gevoerde beleid met betrekking tot grondwaterwinningen uit de paleozoïsche sokkel werd daarbij in vraag gesteld.

Een eerste geformuleerd bezwaar betreft het door de provincies Oost- en West-Vlaanderen ingevoerde moratorium op nieuwe diepe grondwaterwinningen waardoor voor nieuwe bedrijfsvestigingen in beide provincies in principe sokkelwater als waterbevoorradsingsbron niet meer kan aangewend worden.

Een tweede kritiek blijkt de behandeling van aanvragen voor grondwaterwinningen categorie B ($>96 \text{ m}^3/\text{dag}$ of $>30.000 \text{ m}^3/\text{jaar}$) die thans 1,5 tot 2 jaar kan aanslepen, dit terwijl overeenkomstig het grondwaterdecreet en zijn uitvoeringsbesluiten de Bestendige Deputatie normaal binnen de vijf maanden na ontvangst van de vergunningsaanvraag een beslissing zou moeten bekendmaken. Daarenboven worden bij hernieuwing van vergunningen voor een bestaande grondwaterwinning veelal vergunningen verleend voor een periode van slechts één tot twee jaar. Bedrijven blijven aldus continu in de onzekerheid omtrent hun waterbevoorradsingsmogelijkheden via sokkelwater. Omwille van de kwalitatieve eigenschappen is dit grondwater echter voor veel bedrijven een belangrijke grondstof waarvoor zich niet direct economisch haalbare alternatieven aanbieden. Het sokkelwater is bovendien een zeer milieuvriendelijke grondstof omdat het gebruik ervan voor de meeste procestoepassingen geen voorbehandeling vereist zodat ook geen chemicaliën hoeven toegevoegd die later het afvalwater supplementair belasten.

Verder blijkt bij vergunningsverlenging doorgaans slechts een gedeelte van het door de bedrijven gevraagde debiet vergund te worden en worden bedrijven (weliswaar vaak terecht) verplicht om het gebruik van alternatieve waterbronnen te "onderzoeken". In de meeste gevallen betreft het enige potentieel bruikbare alternatief daarbij het inschakelen van leidingwater. Dit leidingwater vereist wel voor de meeste industriële toepassingen als proceswater een (dure en milieuonvriendelijke) voorbehandeling (ontharding, chloor-verwijdering) supplementair op de hoge kostprijs voor het leidingwater zelf.

De GOM - West-Vlaanderen is zich terdege bewust van de kwantitatieve en kwalitatieve problemen die zich stellen met betrekking tot de diepe grondwaterwinningen uit de Paleozoïsche sokkel en heeft in het verleden steeds gepleit voor een duurzaam gebruik van deze voor de West-Vlaamse industrie economisch en

ecologisch belangrijke grondstof. In 1991 werd in het redactioneel van dit tijdschrift reeds aandacht gevraagd voor de waterbevoorradingproblematiek van de West-Vlaamse industrie. De problemen die toen werden aangekaart betroffen :

- *de reeds jaren aanhoudende overexploitatie van de kostbare diepere grondwaterlagen uit de paleozoïsche sokkel waardoor naast aanzienlijke dalingen van het grondwaterpeil ook de kwaliteit van deze grondwaterlaag in toenemende mate wordt bedreigd;*
- *de toenemende aanrijking van de ondiepe grondwaterlagen met nutriënten afkomstig van de overbesteding waardoor deze grondwaterlagen met doorgaans beperkt debiet veelal ook uit kwalitatief oogpunt geen alternatief bieden voor kwaliteitsvereisende toepassingen in het bedrijfsleven;*
- *de stijgende kostprijs voor het leidingwater waardoor uit economisch oogpunt dit leidingwater in verschillende sectoren niet als alternatief in aanmerking komt.*

Toen ook werden de bedrijven opgeroepen om hun verantwoordelijkheid op te nemen om een rationeel waterverbruik na te streven en waar mogelijk besparingen en recyclage van water door te voeren. Uit hoofde van de bescherming van de kwaliteit van de oppervlaktewaters en van de ondiepe grondwaterlagen werd er voor de provincie West-Vlaanderen tevens aangedrongen op een versnelde aanpak van de mestproblematiek en de realisatie van mestverwerking in overschotgebieden.

Nu meer dan zeven jaar later blijft de problematiek even zorgwekkend, spijs het feit dat vanuit diverse bedrijven reeds talrijke initiatieven werden genomen naar waterbesparing en waterrecyclage toe.

Daarom blijft de GOM - West-Vlaanderen ook nu aandringen op een beleid dat moet gebaseerd zijn op het voorhouden van deze grondwaterlaag voor toepassingen die hoge waterkwaliteitseisen stellen evenals op het tegengaan van verspillingen.

Toch is het niet langer aanvaardbaar dat juist bedrijven die op een correcte manier zich in regel pogen te stellen "slachtoffer" worden van het huidig gevoerde vergunningenbeleid. Veelal betreft het immers bedrijven die reeds inspanningen leveren om hun waterverbruik te minimaliseren en die reeds gebruikmaken van alternatieve waterbevoorradingsmogelijkheden (recyclage gezuiverd afvalwater,

regenwater, ondiep grondwater en/of leidingwater). Dit beleid hypothekeert immers op termijn de ontwikkelingsmogelijkheden en groei van dynamische bedrijven uit de regio. Dit is vooral betreurenswaardig omdat nog algemeen op beleidsniveau gesteld wordt dat er talrijke "zwartboorders" operationeel zijn en deze illegale waterwinningen weinig effectief worden opgespoord. Daarenboven betalen deze zwartboorders geen grondwaterheffingen en zijn het precies deze exploitanten die ongestoord sokkelwater verspillen en geen saneringsmaatregelen invoeren noch het gebruik beperken tot toepassingen die kwalitatieve hoge eisen stellen aan het watergebruik.

Om op termijn waterbevoorrading voor hoogwaardige toepassingen via sokkelwater te kunnen blijven garanderen is in eerste instantie een handhavingsbeleid vereist. Dit handhavingsbeleid moet gebaseerd zijn op een strikte controle van de verleende vergunningen maar dient prioritair gericht te zijn op een hardere aanpak van de nog talrijke illegale grondwaterwinningen die deze waterlaag verder uitputten.

Tegelijk mag echter de economische draagkracht van de regio niet ondermijnd worden. Daarom vraagt de GOM - West-Vlaanderen om het toegepaste moratorium op nieuwe grondwaterwinningen in de provincie op te heffen. Vasthouden aan een moratorium en het systematisch weigeren van nieuwe vergunningen biedt voor bedrijven, die voor hun activiteiten sokkelwaterkwaliteiten nodig hebben, als enig economisch haalbaar alternatief het uitwijken naar Henegouwen of Noord-Frankrijk waar voorlopig wel probleemloos uit dezelfde grondwatervoorraden kan geput worden. En dit terwijl juist nieuwe investeringen normaliter gebruikmaken van de best beschikbare technologieën waarbij maximaal rekening wordt gehouden met een zuinig verbruik van grondstoffen (inclusief water) en met een minimale belasting naar het milieu toe. Op termijn dreigt de provincie West-Vlaanderen op die manier dynamische en innovatieve bedrijven te verliezen.

Om de bedrijven voldoende rechtszekerheid te bieden pleit de GOM - West-Vlaanderen tevens voor een snelle afhandeling van de vergunningsaanvragen en voor langere vergunningstermijnen. Dynamische bedrijven mogen daarenboven in hun ontwikkeling niet afgeremd worden wanneer zij effectief waterbesparingsmogelijkheden toepassen. Bij het verlenen van vergunningen en vooral bij toekenning van vergunde debieten kan uitgegaan worden van de best beschikbare technieken, voor zover voldoende wetenschappelijke onderbouwing hiervan voor de diverse (sub)sectoren effectief beschikbaar is. Een uitbreiding van debieten in functie van capaciteitsuitbreidingen van bedrijven moet aldus mogelijk blijven wanneer

kan worden aangetoond dat het verbruik per productie-eenheid beperkt blijft, dat voldoende saneringsmaatregelen worden toegepast en dat het water slechts gebruikt wordt voor kwaliteitsvereisende toepassingen.

De GOM - West-Vlaanderen dringt verder aan op een betere informatieverstrekking en sensibilisering naar het bedrijfsleven toe inzake rationeel watergebruik en op een actieve begeleiding van bedrijven terzake. Middelen hiertoe moeten kunnen vrijgemaakt worden uit de geïnde grondwaterheffingen. Voor het creëren van een gunstig ondernemingsklimaat is het van belang, zonder een duurzaam beleid te willen ondergraven, om bedrijven op een constructieve en bedrijfsvriendelijke manier te benaderen. Dit houdt naast een betere informatieverstrekking en begeleiding van de bedrijven ook in dat bij een eventuele afbouw van het vergunde debiet, overgangstermijnen worden verleend die het bedrijf voldoende tijd geven om alternatieven te onderzoeken zowel op technologisch en procesmatig als op economisch en ecologisch gebied. Ook is het noodzakelijk dat van overheidswege effectief rekening wordt gehouden met de resultaten van uitgevoerde onderzoeken in plaats van a priori beperkingen in te bouwen. Uit die optiek lijkt het aangewezen dat bij de vergunningsbeslissing naast het grondstofaspect ook rekening wordt gehouden met technologische, economische en ecologische aspecten. Bij de adviesprocedure zouden hiertoe naast AMINAL Water ook nog andere instellingen kunnen betrokken worden (bijvoorbeeld de bevoegde diensten van ANRE, Vito, GOM, ...).

Het lijkt daarenboven gewettigd om de grondwaterwinningsvergunning te integreren in de milieuvergunning teneinde de vergunningssituatie van de bedrijven te vereenvoudigen.

Verder wetenschappelijk onderzoek naar de effectieve draagkracht van de sokkel blijkt sowieso nodig om het grondwaterbeleid ook wetenschappelijk en niet louter gevoelsmatig te onderbouwen. Er zijn immers nog steeds onvoldoende gegevens bekend omtrent de aanvoer en de doorstroming van het sokkelwater en van de reële capaciteit van deze grondwaterlaag. Evenzeer is er nood aan een uniform grensoverschrijdend beleid terzake en uitwisseling van gegevens met de aangrenzende provincies (Oost-Vlaanderen en Henegouwen) en met Noord-Frankrijk omdat ook hier grootschalige waterwinningen de waterbevoorradingsmogelijkheden beïnvloeden.

Tenslotte mag het grondwaterbeleid niet losgekoppeld worden van het afvalwaterbeleid.

Dit afvalwaterbeleid moedigt thans een zuinig gebruik van grondwater en een hergebruik van afvalwater niet aan. Hergebruik van gezuiverd afvalwater geeft immers aanleiding tot verhoogde concentraties in het uiteindelijk te lozen effluent waardoor bedrijven de kans lopen niet langer in regel te zijn met de opgelegde lozingsnormen. De oplossing die zich hier aanbiedt bestaat in het opleggen van vergunningsvoorwaarden die georiënteerd worden naar totaal geloosde vuilvrachten en niet langer naar effectief gemeten concentraties in de afvalwaterstromen.

Tot besluit vraagt de GOM - West-Vlaanderen, op basis van de hoger aangehaalde argumenten, om het grondwaterbeleid en het vergunningenbeleid terzake in de Provincie West-Vlaanderen opnieuw ter discussie te stellen waarbij moet uitgegaan worden van zowel economische als ecologische en juridische benaderingen van de problematiek. Ook een integrale benadering van het waterbeleid dient daarbij vooropgesteld te worden. Het is wenselijk dat bij dit overleg naast de betrokken overheidsinstellingen ook de voornaamste industriële sectoren die gebruikmaken van sokkelwater uitgenodigd worden. De GOM is vragende partij om op een constructieve manier mee te werken aan de uitbouw van dit beleid.